

Usposabljanje in izobraževanje gozdnih delavcev

Training and Education of Forest Workers

Marija SEKIRNIK¹

Izvleček

Sekirnik, M.: Usposabljanje in izobraževanje gozdnih delavcev. *Gozdarski vestnik*, 70/2012, št. 9. V slovenščini z izvlečkom v angleščini, cit. lit... Jezikovni pregled slovenskega besedila Marjetka Šivic, prevod Breda Misja.

Avtorica v prispevku kritično analizira določene prispevke iz področja varstva pri delu in podaja dolgoletne lastne izkušnje, in na tej osnovi podaja predloge za uspešnejše delo.

Ključne besede: gozdni delavec, usposabljanje, izobraževanje, inštruktor praktičnega pouka, Slovenj Gradec, Slovenija

Abstract

Sekirnik, M.: Training and Education of Forest Workers. *Gozdarski vestnik (Professional Journal of Forestry)*, 70/2012, vol. 9. In Slovenian, abstract in English, lit. quot. Proofreading of the Slovenian text Marjetka Šivic, translated by Breda Misja.

In this article the authoress critically analyses certain contributions in the field of safety at work, brings forward her many years of experience and on this basis offers proposals for more successful work.

Key words: forest worker, training, education, instructor of practice-based learning, Slovenj Gradec, Slovenia

Zasledila sem prizadevanja več avtorjev (Medved 1998, Lipoglavšek 1998, Pavle Kumer 1998), ki opozarjajo na varno delo v gozdu. V diplomski nalogi Jereb (1993) med drugim obdela statistično primerljive podatke dveh daljših obdobij o pogostosti in resnosti nesreč pri delu v gozdu, ki kažejo, da so le-te po letu 1993 bistveno povečale.

Objavljene ugotovitve Gospodarske zbornice, da se po letu 2001 mladi pri delu v gozdu ne zaposlujejo, viša tudi starostno strukturo že zaposlenih gozdnih delavcev.

Na področju usposabljanja sem našla podatke organizatorjev in izvajalcev seminarjev: Zavod za gozdove je organiziral osnovni seminar varstva pri delu z motorno žago za lastnike gozdov v trajanju 16 ur (tri dni) in nadaljevanje usposabljanja v trajanju dva dni na Srednji gozdarski šoli v Postojni.

Srednja gozdarska šola v Postojni izvaja tečaje za varno delo z motorno žago v času deset dni, za varno delo s traktorji pa v času štirinajst dni.

Vsi avtorji (Medved, Kumer, Beguš) ugotavljajo, da je večina delavcev premalo usposobljenih za varno delo v gozdu.

V Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec, kjer sem leta 1963 prevzela vodenje Izobraževalnega centra, sem kmalu ugotovila, da tečaji za delo

z motorno žago ne zadoščajo za ozaveščeno, strokovno in varno delo v gozdu. Poudarjam, da je ozaveščanje zelo pomemben del učnega procesa. Za dobro praktično usposobljene delavce v gozdu je nujno obvladovanje določenih teoretičnih osnov. Trditev bom skušala ponazoriti na nekem primeru. Revirni vodja s končano nižjo dveletno gozdarsko šolo je po letih dela v revirju na stroške podjetja nadaljeval šolanje (iz dela) in maturiral na srednji gozdarski šoli v Postojni. Po maturi mi je ob neki priložnosti na terenu zaupal naslednje: »Ko sem pred nadaljevanjem izobraževanja polagal lovna drevesa za spremljanje razvoja lubadarja, sem jih le redko ali nikoli več kontroliral. Po maturi pa sem v tistem času slabo spal, da bi še pravočasno ujel razvojni stadij lubadarja in preprečil vzlet.«

S problematiko usposabljanja in izobraževanja delavcev sem se ukvarjala vrsto let. Že tedaj sem se srečevala z mnogimi ovirami, med drugim tudi z nezanimanjem mladih za poklic gozdnega delavca. Začeli smo novačiti po osnovnih šolah, na šolah smo uvajali gozdarske krožke, vodili učence po učnih poteh, z njimi pogozdovali ...

¹ M. S., univ. dipl. inž. gozd. Ulica Toneta Melive 16, Slovenske Konjice. sekirnik.rija@gmail.com

Zaključek usposabljanja gozdnih delavcev na Obretanovem.

Na podlagi okvirno sestavljenega učnega načrta smo v Gozdnem gospodarstvu organizirali trimesečni kontinuiran tečaj za pretežno že zaposlene gozdne delavce na gozdarskem obratu Črna s področja pridobivanja lesa in gojenja gozdov, s poudarkom na varnosti pri delu, določenem znanju iz ekonomike, nekaj praktičnih znanj iz slovenščine, npr. pisanje prošnje, pisma ... Teoretičnemu delu pouka je sledilo delo na objektih, izbranih v ta namen na terenu. V času usposabljanja smo udeležence tečaja nastanili v gozdarski hiši na Obretanovem. Inštruktor za delo z motorno žago je bil naš tedaj najboljši gozdni delavec, ob inštruktorju na področju gojenja je bil prisoten še gozdarski inženir, ki je ob določenem ukrepu razložil tudi potrebno teoretično utemeljitev za tovrstni poseg. Tudi drugi predavatelji so bili naši zaposleni strokovnjaki na določenih področjih. Tečaj je bil zelo rentabilna naložba za vrsto let. Iz teh vrst so tedaj izšli naši najboljše usposobljeni gozdni delavci.

Izkušnja nas je vodila k odločitvi, da začnemo s sistematičnim izobraževanjem mladincev za delo v gozdu. S takratnim ravnateljem srednje gozdarske

šole v Postojni, inž. Mazijem, sva se dogovorila, da bi teoretični pouk izvajali v Postojni, praktičnega pa na Gozdnem gospodarstvu. Idejo so podprla še druga gozdna gospodarstva Slovenije. V letu 1967/68 smo vpisali prvo generacijo gozdarjev.

Mag. Franjo (Zlatko) Urleb je bil gonilna sila, da smo začeli v strokovni komisiji – nekateri zagnanci brez honorarjev – sestavljati učne načrte za gozdarja, pozneje za gozdarskega tehnika ...

V Radljah smo za lastne potrebe organizirali šolo za gozdne delavce in tam izvajali praktičen pouk za poklic gozdar.

Najzahtevnejši del, ob pridobivanju kandidatov, je bilo vprašanje, kje dobiti inštruktorje praktičnega pouka in kako tovrstno šolo opremiti. Na Soškem gozdnem gospodarstvu Tolmin je tedaj inž. Presečnik na Lokvah že organiziral tečaje za zaposlene gozdne delavce, vendar sem ob ogledu učnega centra ugotovila, da moramo tovrstne izkušnje poiskati drugje. Za tri tedne sva z vodjem za gojenje gozdov odpotovala v deželo Baden – Württemberg, kjer so v kraju Höllhof za vso pokrajino enkrat na leto organizirali nekajmesečne tečaje za gozdne delavce. Razen kako

opremiti tovrstni učni center, drugih spoznanj ni bilo mogoče vsaditi v naš prostor.

Sreča je botrovala pri izbiri prvih dveh gozdarskih tehnikov - inštruktorjev praktičnega pouka: enega za področje gojenja, drugega za področje pridobivanja lesa. Inštruktor za področje pridobivanja lesa je že kot otrok ob znanja željnemu očetu in odličnem praktiku dobival praktična spoznanja in izkušnje. Prav tako je bil inštruktor za gojenje gozdov tudi praktično usposobljen. Na Gozdarskem obratu Radlje je bilo gojenje že tedaj na visokem strokovnem nivoju. Inštruktor za pridobivanje lesa si je na Švedskem pridobil še znanje metode kleščanja z motorno žago, ki jih je pozneje prenašal na gozdne delavce drugih gozdnih gospodarstev.

Učencem smo ob praktičnem izobraževanju, tedaj brezplačno, nudili še daljši tečaj RK, tečaj za mopediste, plavalni tečaj, plesni tečaj in nekaj izletov. Morda vsaj tedaj še nekaj pomembnega za skupno sožitje, da so s pomočjo tajnika dislociranega oddelka šole za gozdarje sami pospravljali kopalnico, učilnico, delavnico, spalnico ter prostor za odlaganje delovne obleke. Kuharica je pospravljala le kuhinjo in jedilnico. Vendar ob vseh naporih in finančnih vlaganjih nismo dobili dovolj kadra po tej poti. Naj omenim še, da smo dovršen del potrebnih tekočih stroškov za šolo poravnali sami z delom na delovišču s tečajniki in učenci.

Tako smo ob dislociranem oddelku šole za gozdarje mladince verificirali še dislocirani oddelek šole za že zaposlene gozdne delavce. Teoretični in praktični del pouka smo izvajali na šoli za gozdarje v Radljah v času, ko so bili mladinci na teoretičnem pouku v Postojni. Po treh ciklih so si zaposleni gozdni delavci pridobili poklic gozdarja.

V tem članku ne želim pisati o zgodovini izobraževanja gozdnih delavcev. Želim, da bi morda koga od odgovornih za to področje spodbudila, da morda lahko uporabi kaj iz opisanih izkušenj in da išče še nove poti za usposabljanje in izobraževanje gozdnih delavcev. Pregovor Kjer

je volja, je tudi moč, še vedno velja!

Članku ob rob pa še tole. Zelo me skrbi, da bodo večine in dela na mnogih področjih izginila. Ali smo pripravljeni za delo v gozdu, če ne bo mogoče nabaviti goriva za daljši čas? Morda bi morali v takem primeru zopet podirati s sekiro in dvoročno žago. Ročno spravljati po drčah ...

Vsaj nekaj delavcev v Sloveniji bi moralo ohraniti tudi take večine. Ne le dela z orodjem, temveč tudi način njihovega vzdrževanja.

Če bi bila sama pred tovrstnim izzivom in nalogami, bi za vso Slovenijo organizirala široko usposabljanje vsaj nekaj inštruktorjev za področje pridobivanja lesa in za področje gojenja gozdov z vsem, tudi trenutno neaktualnim znanjem. Nekajmesečni tečaj v treh ciklih bi lahko izvajali v Gozdarskem šolskem centru v Postojni za tiste mlade, ki se po končani poklicni šoli želijo prekvalificirati za ta poklic. Najboljši mladi prekvalificirani gozdarji bi bili po končani šoli in delovni praksi in ob pridobitvi še andragoško-pedagoške izobrazbe lahko bodoči inštruktorji praktičnega pouka na posameznih gozdnih gospodarstvih.

VIRI

- SGLŠ, 2012, Usposabljanje za delo v gozdu
Novinarska konferenca, 08.04.2011, Nesreče pridelu v gozdu
- Beguš J. 2001, Izboljšanje varnosti pri delu med zasebnimi lastniki gozdov, revija Ujma števil.14-15
- Dremelj P. 2008 Razvoj in vloga poklica gozdar v povezavi z reorganizacijo gozdarstva v republiki Sloveniji
- Jereb P. 2009. Nezgode pri delu gozdarskih podjetij pred in po letu 1993 (diplomsko delo).
- Kumer P. 1998. Varnost dela v državnih gozdovih. Gozdarski vestnik, str. 416-420.
- Lipoglavšek, M. 1998. Možnosti za boljše zagotavljanje varnosti pri delu v gozdarstvu. Gozdarski vestnik, str. 413-415.
- Medved M. 1998. Nezgode in tveganja pri poklicnem in nepoklicnem delu v gozdu. Gozdarski vestnik, str. 379-389.